

เส้นทางท่องเที่ยว

ตำบลบวกค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

13 หมู่บ้าน สถานที่ท่องเที่ยว

บ้านบวกค้ำ

บ้านป่าตาล

บ้านร้อยพร้อม

บ้านต้นคู่

บ้านแม่แต

บ้านย่าปาย

บ้านกอสะเลียม

บ้านช่างเพี้ยน

บ้านร้องกองข้าว

บ้านร้องกองข้าว

บ้านโป่ง

บ้านหนองเหนียว

โครงการวิจัย Digital Storytelling

ยกระดับอัตลักษณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบวกค้ำ
บนพื้นฐานชีวิตวิถีใหม่ผ่านพลังนวัตกรรมชุมชนนิกเลาเรื่อง

เส้นทางท่องเที่ยว

ตำบลบวค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

สารบัญ

ตำบลบวค้าง

ประเพณี และวัฒนธรรม

เส้นทางท่องเที่ยว

A แผนที่เที่ยว 13 หมู่บ้าน และประเพณีวัฒนธรรม 12 เดือน

B เส้นทางและโปรแกรมท่องเที่ยว ตำบลบวค้าง

13 หมู่บ้าน สถานที่ท่องเที่ยว

ตำบลบวค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

1 งานสืบฮีต สานฮอย วิถีไทยอง

2 บ้านไม้ดำง โฮมสเตย์

3 สุทศนา ผ้าฝ้าย

4 ชันโรง เลี้ยงผึ้งโพรง

5 บ้านที่เลื้อย บ้านร้อยพร้อม

6 สล้าเพชร บ้านจ้านัก

7 พระวิหารแฝด วัดบวค้าง

8 วิหารกลีบหัว วัดโป่งช้างคด

9 ศูนย์การเรียนรู้ไทยอง วัดป่าตาล

10 การนวด ย่างางสมุนไพร

11 เอือนเจ้าขุน หมวกกะไล

12 ผ้าชิ้นไทยอง บวค้าง

13 การเลี้ยงไส้เดือน

ตำบลลพพดต่าง

แผนที่ท่องเที่ยว 13 หมู่บ้าน

หมู่ 1 บ้านบวักค้ำ

- วัดบวักค้ำ (บ่อค้ำ)
- เจ้ายอง
- หัตถกรรมผ้าฝ้าย

หมู่ 2 บ้านบวักค้ำ

- บ้านจ้างนั๊ก
- สนามบิน (Air Sport Farm)

หมู่ 3 บ้านตันคู

- ภูมิปัญญาทะเลหลายอย่าง
- สวนเกษตรพอเพียงแม่เอ้ย
- ตลาดนัดร้อยปี
- ปฎิมากรรมปูนปั้น
- ถาวรวัวย่าง

หมู่ 4 บ้านป่าตาล

- สุกัดนาผ้าฝ้าย
- ป่าตาลบ้านอุ่นสบายโฮมสเตย์
- จัวแตะ
- บัวซอนผ้าฝ้าย
- จ้าวแคบพิชิตชัย
- บ้านไม้ดำงโฮมสเตย์
- จ้าวแคบพิชิต
- น้ำหนังพ่อแดง
- วัดป่าตาล
- เอือนเงินขุน

หมู่ 5 บ้านแม่แต

- บ้านสวนโฮมสเตย์
- หัตถกรรมขอดกระดุม
- วิถีชีวิตการทำนา
- วัดน้ำล้อม

หมู่ 6 บ้านร้อยพร้อม

- จี่เลื่อยปั่นพระพิฆเนศ
- วัดร้อยพร้อม ถ้าวเวสสุวรรณ

หมู่ 7 บ้านย่าปาย

- กลุ่มทอผ้าที่กระตุก ผ้าทอมือ
- หัตถกรรมปั่นจี่เลื่อย
- วัดย่าปาย

หมู่ 8 บ้านกอสะเลียม

- วัดกอสะเลียม (หอธรรมเก่า)
- เหล้ากลั่นชุมชน
- หัตถกรรมแกะสลักไม้ (ครุฑมลายูกลั่นแก้ว)
- ฟาร์มเห็ด

หมู่ 9 บ้านร้องกอนจ้าว

- หัตถกรรมแกะสลักพระพิฆเนศ (นายบุญทอง ประสงค์ทรัพย์)
- วัดร้องกอนจ้าว

หมู่ 10 บ้านช่างเพี้ยน

- ผังหลวง
- ชันโรง
- วัดช่างเพี้ยน
- หัตถกรรมกลุ่มจักสาน
- ถวิลวู้หั่น
- กลุ่มผลิตภัณฑ์ Recycle

หมู่ 11 บ้านโป่ง

- สวนเกษตรอินทรีย์ (นางอักษยานายะ)
- วัดบ้านโป่ง (วิหารกลีบหั่ว)
- โคขุนฟาร์ม

หมู่ 12 บ้านร้องกอนจ้าว

- วัดบ้านร้องใต้
- เผาถ้ำน

หมู่ 13 บ้านหนองเหียง

- วัดบ่อหิน (บ่อหินโบราณ)
- สวนผักปลอดสารเคมี
- ปุ๋ยมูลไส้เดือน
- หัตถกรรมกลุ่มจักสาน
- ตักแตน

ประเพณี และวัฒนธรรม

หมายเหตุ

- วันเพ็ญปุด(วันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำตรงกับวันพุธ)
- สรงน้ำพระธาตุ ขึ้นอยู่กับแต่ละหมู่บ้าน เริ่มเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน
- เจ้าพรรษา มีทำบุญสลากภัต
- ปลุกข้าว (ปลุกวันแม่ เทียววันพ่อ)

1 มกราคม

- ตานข้าวใหม่

2 กุมภาพันธ์

- สืบฮีตสานฮอยวิถีไทยอง

3 มีนาคม

- ปอยหลวง
- บวชสามเณรภาคฤดูร้อน

4 เมษายน

- วันปีใหม่เมือง 13-16 เม.ย.
- บวชสามเณรภาคฤดูร้อน
- วันสืบชะตาบ้าน (วันปากปี)
- สรงน้ำพระ สักการะเทวบุตรไหลงโขงโขงเจ้าเมืองยอง (16 เมษายนทุกปี)

5 พฤษภาคม

- ฟ้อนผีผดผีเม็ง

6 มิถุนายน

- สรงน้ำพระธาตุ
- เลี้ยงผีปู่ย่า เลี้ยงเส้อบ้านเสื่อวัด

7 กรกฎาคม

- แห่เทียนเจ้าพรรษา
- ปลุกข้าว

8 สิงหาคม

- เทศกาลเจ้าพรรษา และกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
- ปลุกข้าว

9 กันยายน

- เทศกาลเจ้าพรรษา และกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
- เทศกาล 12 เป็ง ตานหาคนป่ายคนหนี

10 ตุลาคม

- เทศกาลออกพรรษา
- เทศกาลลูกจิ้น

11 พฤศจิกายน

- เทศกาลยี่เป็ง

12 ธันวาคม

- เก็บเกี่ยวข้าว

เส้นทางท่องเที่ยว

ตำบลบวกค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

แผนที่แหล่งท่องเที่ยว

ตำบลบวกค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

- แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (วัด)
- แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
- อาหาร ขนม แหล่งช้อปปิ้ง
- ที่พัก/โฮมสเตย์
- แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

เส้นทางท่องเที่ยว

ตำบลบวักค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

พื้นที่ หมู่ 1-7 ตำบลบวักค้ำ

หมู่ 1 - 2 บ้านบวักค้ำ

หมู่ 3 บ้านต้นคู่

หมู่ 4 บ้านป่าตาล

หมู่ 5 บ้านแม่แต

หมู่ 6 บ้านร้อยพร้อม

หมู่ 7 บ้านย่าปาย

โปรแกรม 1 วัน

เช้า - บ่าย วัดป่าบ้านตาล

โปรแกรม 2 วัน 1 คืน

วันที่ 1 ช่วงเช้า บ้านช้างนั้ก
วิหารแปด
ช่วงบ่าย กาดก้อมแลง
จิวย่าง

วันที่ 2 ช่วงเช้า วัด-ตลาดเช้า
ทำอาหาร
ทำข้าวแคบ
เที่ยง ลาบลุงเมย
ช่วงบ่าย ปันจี่เลื้อย
วัดร้อยพร้อม (ถ้ำเวสสุวรรณ)

โปรแกรม 3 วัน 2 คืน

วันที่ 1 ช่วงเช้า บ้านช้างนั้ก
วิหารแปด
ช่วงบ่าย กาดก้อมแลง
จิวย่าง

วันที่ 2 ช่วงเช้า วัด-ตลาดเช้า
ทำอาหาร
ทำข้าวแคบ
เที่ยง ลาบลุงเมย
ช่วงบ่าย ปันจี่เลื้อย
วัดร้อยพร้อม (ถ้ำเวสสุวรรณ)
เมนูท้องถิ่น

วันที่ 3 ช่วงเช้า อาหารเช้า ณ บ้านโฮมสเตย์
ศูนย์ One Stop Service
เที่ยง เชื้อนใจยอง

เส้นทางท่องเที่ยว

ตำบลบวักค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

พื้นที่ หมู่ 8-13 ตำบลบวักค่าง

หมู่ 8 บ้านกอสะเลียม

หมู่ 9 บ้านร้องกองข้าว

หมู่ 10 บ้านช่างเพี้ยน

หมู่ 11 บ้านโป่ง

หมู่ 12 บ้านร้องกองข้าว

หมู่ 13 บ้านหนองเหนียง

โปรแกรม 1 วัน

ช่วงเช้า วัดบ่อหิน
ฟาร์มเศรษฐกิจพอเพียง ม.13
เที่ยง ทิวลิปหิน ม.10
ช่วงบ่าย วิหารกลีบหิว ม.11
หัตถกรรมกลุ่มจักสาน ม.10

โปรแกรม 2 วัน 1 คืน

วันที่ 1 ช่วงบ่าย เข้าที่พัก บ้านสวนปิ่นสุก ม.9
วัดกอสะเลียม ม.8
ฟาร์มเห็ด ม.8
โรงเหล้า ม.8
ช่วงเย็น อาหารเย็น ณ บ้านโฮมสเตย์ ม.9

วันที่ 2 ช่วงเช้า วัดบ้านร้องไต้ ม.12
อาหารเช้า ณ บ้านโฮมสเตย์
เยี่ยมชมกลุ่มเลี้ยงชันณรงค์ ม.10
กลุ่มผลิตภัณฑ์ Recycle ม.10
เที่ยง โคขุนฟาร์ม ม.11
ช่วงบ่าย หัตถกรรมกลุ่มจักสาน ม.13

โปรแกรม 3 วัน 2 คืน

วันที่ 1 ช่วงบ่าย เข้าที่พัก บ้านสวนปิ่นสุก ม.9
วัดกอสะเลียม ม.8
ฟาร์มเห็ด ม.8
โรงเหล้า ม.8
ช่วงเย็น อาหารเย็น ณ บ้านโฮมสเตย์ ม.9

วันที่ 2 ช่วงเช้า วัดบ้านร้องไต้ ม.12
อาหารเช้า ณ บ้านโฮมสเตย์
เยี่ยมชมกลุ่มเลี้ยงชันณรงค์ ม.10
กลุ่มผลิตภัณฑ์ Recycle ม.10
โคขุนฟาร์ม ม.11
เที่ยง หัตถกรรมกลุ่มจักสาน ม.13
ช่วงบ่าย ทิวลิปหิน ม.10

วันที่ 3 ช่วงเช้า อาหารเช้า ณ บ้านโฮมสเตย์
เยี่ยมชมกลุ่มฝึกปลอดสารพิษ ม.13
ปุ๋ยมูลไส้เดือน ม.13
เที่ยง ร้านอาหารชุมชน
ช่วงบ่าย วิหารกลีบหิว ม.11
ฟาร์มเห็ด ม.12
เผาถ่าน ม.12
ตักแตน ม.13
หัตถกรรมกลุ่มจักสาน ม.11

งานสืบฮีต สานฮ้อย วิถีไทยยอง

90%

ของชุมชนวัดป่าตาล
เป็นชาวยอง

เพื่อศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาวิถีชีวิต ภาษา และวัฒนธรรมประเพณี
ของชาวยอง ที่มีอัตลักษณ์อันควรค่าแก่การอนุรักษ์สืบทอด ไม่ว่าจะเป็น

ภูมิปัญญาในการรักษาโรค
ความรู้ทางสมุนไพร

ภูมิปัญญา
ทางด้านงานหัตถศิลป์

วัดป่าตาล ต.บวกก้าง อ.สันกำแพง

เป็นสถานที่เรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา และขนบธรรมเนียมวิถีชีวิตชาวยอง
จึงจัดงานสืบสานวัฒนธรรม **“สืบฮีต สานฮ้อย วิถีไทยยอง”**

- เพื่อให้เยาวชนลูกหลานและคนรุ่นใหม่ได้สัมผัส และศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาวิถีชีวิต ภาษา และวัฒนธรรมประเพณี
- เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนเกิดความรัก ความหวงแหนในภูมิปัญญาวิถีชีวิต ภาษา และวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้สืบไป
- เพื่อเป็นการสร้างความรักสามัคคีปรองดอง ให้เกิดแก่พี่น้องชาวชาติพันธุ์ และประชาชนทั่วไป
- เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีไทยยองของอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

นอกจากนี้ภายในงานยังมีกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ ขบวนแห่ของชุมชน การแสดงของเหล่าพี่น้องชาติพันธุ์ นิทรรศการผ้าซิ่นยอง การแสดงภูมิปัญญาประเภทต่างๆ งานหัตถศิลป์ และชิมภาคครัวอาหารพื้นเมือง

บ้านไม้ด่าง โฮมสเตย์

เป็นโฮมสเตย์ที่ให้ลูกค้าได้สัมผัสวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นของชาวไทยอง โดยจะเป็นสไตล์บ้านของชาวยอง ห้องพักเน้นความโปร่งและสบาย ให้ความรู้สึกเหมือนไปพักบ้านญาติ มีบริการเช่าชุดไทยอง ถ่ายรูปและสัมผัสวิถีชีวิตชาวไทยอง อาหารเช้าแบบพื้นถิ่น ข้าวเหนียว ไข่ฉัว หมูทอด แกงโฮะ แกงหน่อไม้ และน้ำพริกตาแดง อร่อยอิ่มท้อง

บรรยากาศภายในโฮมสเตย์ ▶ ห้องพักโปร่ง สบาย เหมือนพักบ้านญาติ

เช่าชุด ถ่ายรูป ชิมอาหารพื้นบ้าน สัมผัสวิถีชีวิตชาวไทยอง

นางอุษณีย์ คำแสง
ผู้ให้ข้อมูล

สุกัศนา ผ้าฝ้าย

นางสาวสุกัศนา จอมอุป ▶
ผู้ให้ข้อมูล

เป็นกลุ่มผ้าฝ้าย ที่ใช้แรงงานคนถักทอฝ้ายด้วยมือ ใหกลายเป็นผืนผ้าแบบจะกุกจับตอน ตั้งแต่กระบวนการ ปั่นฝ้ายให้เป็นเส้นด้ายไปจนถึงการทอ ให้เกิดลวดลาย และสีสันท หรือการทอเป็นผืน เพื่อนำไปใช้ผลิตเสื้อผ้าต่อไป โดยเทคนิคการทอนั้นมีหลายแบบ ขึ้นอยู่กับความสามารถ และวิธีการของแต่ละท้องถิ่น เช่น ย้อมเส้นด้ายก่อนทอ หรือทอแล้วย้อมทั้งผืน ฯลฯ ซึ่งการทอด้วยมือทำให้ความ แน่นและลวดลายอาจไม่สม่ำเสมอเท่ากัน แต่ก็ถือเป็นเสน่ห์ อย่างหนึ่งของงานทอมือ

เนื่องจากความยุ่งยากและใช้เวลาค่อนข้างนานกว่าจะได้ ผ้าฝ้ายทอมือ แต่ละผืน จึงทำให้มีราคาค่อนข้างสูง โดยราคาจะสูงต่ำ มากน้อย ก็ขึ้นอยู่กับความละเอียดอ่อน และความยากของเทคนิคการทอต่าง ๆ รวมถึงการเลือก ใช้เส้นด้าย หากเลือกเส้นด้ายของฝ้ายที่ปั่นด้วยเครื่องจักร ก็จะมีราคาถูกกว่าปั่นด้วยมือ

ผลิตภัณฑ์ของบ้านสุกัศนาผ้าฝ้าย ▶ ผ้าบุเฟอร์นิเจอร์ ของตกแต่ง พรหม ปอกหมอน

สุทศนา ผ้าฝ้าย

◀ นางสาวสุทศนา จอมอุป

เดิมศึกษาเรียนรู้จากพ่อแม่ตั้งแต่อายุน้อย ๆ
จนสืบสานมาถึงปัจจุบันเป็นเวลา 20 กว่าปี

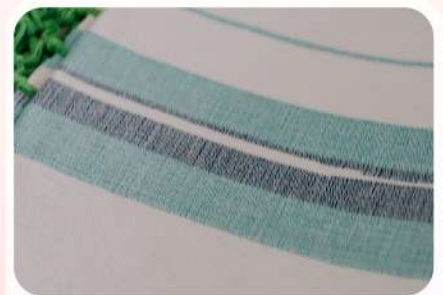
ความโดดเด่นของ **สุทศนาผ้าฝ้าย** คือ ผ้าทอเป็นผ้าฝ้ายทอด้วยมือ ที่มีความสวยงาม และโดดเด่น
ในความเป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่าชาวไทยยอง ซึ่งมีมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน
ซึ่งนำลวดลายทั้งเก่าและใหม่มาผสมผสานกันได้อย่างลงตัวตรงกับความต้องการ สามารถนำไปใช้
ประโยชน์ได้หลากหลาย มีลวดลายที่หลากหลายนี่เกิดจากจินตนาการของ คนทอและเป็นภูมิปัญญา
แต่ดั้งเดิม และทนทานสามารถนำไปซักเครื่องซักผ้าได้

ลายที่ใช้ทอของบ้านแม่ทศนา

◀ ลายน้ำไหล

มีลักษณะคล้ายกระแสน้ำไหล
เลียนแบบมาจากสายน้ำ ซึ่งเป็น
สายน้ำที่ไหลคดเคี้ยว มีเกลียวคลื่น
พลิ้วไหวสวยงาม เมื่อนำมาทอ
เป็นลวดลายบนพื้นผ้า
จึงเรียกว่า ผ้าลายน้ำไหล

▲ ลายบันได

เป็นการเอาด้ายสองสีมาทอรวมกัน

▲ ลายสองซอด

การทอผ้าสองสี สอด 2 ครั้ง 2 สี

▲ ลายสามซอด

การทอผ้าสองสี สอด 3 ครั้ง 3 สี

▲ ลายพื้น

เป็นการทอผ้าสีเดียวหลายครั้ง

ชันโรง เลี้ยงผึ้งโพรง

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านช่างเพี้ยน

การเลี้ยงผึ้ง ต้องสร้างระบบนิเวศในเมือง แค่อปลุกต้นไม้ยังไม่พอ ต้องดูแลผึ้งและแมลงอื่นๆ ด้วย ผึ้งบินได้ไกลประมาณ 1 กิโลเมตร ดังนั้น เมืองที่ดีจึงต้องมีพื้นที่สีเขียวที่มีพืชอาหารของผึ้งทั่วเมืองห่างกันในระยะน้อยกว่า 1 กิโลเมตร เพื่อให้ผึ้งเดินทางไปได้ทั่วเมือง ไม่งั้นมันก็จะติดเกาะบินออกไปไหนไม่ได้

บางย่านในลอนดอนจึงมีโครงการทำสวนผักและสวนดอกไม้ที่ป้ายรถเมล์ เพื่อเป็นอาหารผึ้ง สวนสาธารณะที่เชื่อมอยู่ทั่วสิงคโปร์ก็ออกแบบมาให้มีพืชอาหารของผึ้งและแมลง ด้วยความตั้งใจให้เป็นเส้นทางบินของผึ้งด้วย โดยมีความตั้งใจเลี้ยงผึ้งแบบจริงจัง เพื่อให้ช่วยผสมเกสรในแปลงผัก และเลี้ยงเพื่อเก็บน้ำผึ้ง

การเลี้ยงผึ้งในบ้านที่เมืองไทยยังไม่แพร่หลาย เพราะทำได้ไม่มากนัก ปัญหาหลักคือ กลัวผึ้งต่อยคนในบ้าน และถ้าจะเก็บน้ำผึ้งก็ต้องใส่ชุดป้องกันผึ้งอย่างที่เราคุ้นตากัน แต่ปัจจุบัน การเลี้ยงผึ้งในบ้าน คือการเลี้ยงชันโรง หรือ ผึ้งจิ๋ว มีกลุ่มคนเลี้ยงกว้างขวางทั่วประเทศ ปลอดภัยไม่ทำอันตรายคน เลี้ยงง่ายมาก ต้องการการดูแลน้อย ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก แล้วก็ยังมีน้ำผึ้ง เมื่อเทียบกับน้ำผึ้งปกติแล้วถือว่าเก็บน้ำผึ้งจากง่ายกว่ามาก มีคุณค่าทางสารอาหารสูงกว่า และราคาแพงกว่าสิบเท่า

ชันโรง (Stingless Bees)

เป็นแมลงในกลุ่มเดียวกับผึ้ง แต่ไม่มีเหล็กใน พบได้ในทุกภูมิภาคของไทย ในไทยมีทั้งหมด 34 สายพันธุ์ ชื่อชันโรง (ชัน-นะ-โรง) หมายถึงโรงงานผลิตชัน เพราะผลิตชันได้ค่อนข้างเยอะ เมื่อก่อนเราเอาชันมาใช้อุดภาชนะ อุดฐานพระ ทำยาแผนโบราณ แต่ยุคนี้เราพบสารกลุ่มฟลาโวนอยด์ (Flavonoids) ซึ่งช่วยต้านอนุมูลอิสระ ต้านเชื้อโรค สร้างภูมิคุ้มกัน ยับยั้งเชื้อราและจุลินทรีย์ต่างๆ ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคผิวหนังหรือแผลอักเสบในช่องปากและคอ จึงนำมาใช้เป็นยารักษาแผลอักเสบในปาก สบู่ ยาสีฟัน สเปรย์ช่องปาก ลูกอม และสารสกัดผสมน้ำดื่ม

ขนาดของชันโรงเล็กกว่าผึ้งมาก ตัวเท่าแมลงหวี่ มีขา 3 คู่ คู่ที่สามซึ่งอยู่ด้านหลังยาวที่สุด ทำหน้าที่งนเกสรเข้ารัง

นางสาวพรพรรณ ธรรมปัญญา
ผู้ทำข้อมูล

ชันโรง เลี้ยงผึ้งโพรง

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านช่างเพี้ยน

คุณสมบัติเด่นของชันโรง

ไม่มีเหล็กใน จึงไม่ต่อย ป้องกันตัวเองด้วยการกัด เนื่องจากตัวเล็กกว่าผึ้ง ระยะบินหากินจึงใกล้กว่าผึ้ง แค่ 300 เมตรจากรัง จึงควบคุมให้ชันโรงผสมเกสรต้นไม้ที่ต้องการได้ง่ายกว่าผึ้ง

ชันโรง**ตอมดอกไม้ทุกชนิด** ไม่เลือกตอมเฉพาะดอกไม้ที่ชอบ ถึงแม้ว่าดอกนั้นจะมีแมลงตัวอื่นตอมแล้ว ชันโรงก็ตอมซ้ำ ไม่เหมือนผึ้ง และด้วยระยะหากินที่ใกล้ ทำให้ชันโรงมีโอกาสผสมเกสรดอกไม้ได้หลายรอบ จึงมีประสิทธิภาพในการช่วยผสมเกสรมากกว่าผึ้ง

ชันโรง**เน้นเก็บเกสร 80 เปอร์เซ็นต์** เก็บน้ำต้อย (น้ำหวานดอกไม้) 20 เปอร์เซ็นต์ จึงช่วยแพร่กระจายเกสรดอกไม้ได้ดีมาก

เลี้ยงง่าย เคลื่อนย้ายรังได้ง่าย และแทบจะไม่ทิ้งรัง จะอยู่รังเดิมไปเรื่อยๆ

น้ำผึ้งชันโรง**มีรสหวานอมเปรี้ยว** มีสารต้านอนุมูลอิสระ วิตามิน และน้ำตาลกลูโคสสูงกว่าน้ำผึ้งทั่วไป จึงมีราคาสูงกว่าสิบเท่า นิยมนำไปทำยาและเครื่องสำอาง ชันโรงก็เหมือนผึ้ง คืออยู่รวมกันแบบรวมกลุ่มจำนวนมากภายในรัง สมาชิกในรังมี 3 วรณะ ทั้งสามวรณะเกิดจากนางพญาเหมือนกัน แต่ละวรณะมีหน้าที่ต่างกันไป

การเจริญเติบโตของชันโรง

1
ระยะไข่

ชันโรงนางจะทำถ้วยไข่ที่ใส่อาหารเหลวรอไว้ เมื่อนางพญามาวางไข่ก็จะปิดถ้วยให้ตัวอ่อนเจริญเติบโตอยู่ไข่ ไข่ของตัวอ่อนจะมีสีเข้มที่สุด ยิ่งโตยิ่งสีจางลง

2

ระยะหนอน

กลายเป็นตัวหนอนแล้ว แต่ยังคงอยู่ในถ้วยอาหาร ไข่จะเปลี่ยนเป็นสีขาวขุ่นถึงสีครีม

3

ระยะดักแด้

ยังอยู่ในถ้วยตัวอ่อนเหมือนเดิม แต่มีสีอ่อนลงมาก

4

ระยะตัวเต็มวัย

ตัวอ่อนของชันโรง จะกัดถ้วยตัวอ่อนออกมา แล้วใช้ชีวิตเป็นชันโรง มีอายุในช่วงนี้ประมาณ 35 วัน

นางสาวพรพรรณ ธรรมปัญญา
ผู้ให้ข้อมูล

ปั้นที่ล้อย บ้านร้อยพร้อม

สุทัศน์ ปิงโกก เข้าทำงานในด้านศิลปะตั้งแต่อายุ 15 ปี จนถึงปัจจุบันปี 2566 รวมระยะเวลาการทำงานเป็นเวลามากกว่า 30 ปี ซึ่งในอดีตได้ทำงานศิลปะ-การเพ้นท์รูป เขียนรูป เขียนร่ม และการสลักในรูปแบบต่างๆ และงานปั้นที่ล้อย ผลงานที่โดดเด่นได้แก่ รูปองค์พระพิคนตร โดยการนำเอาที่ล้อยมาผสมผสาน และนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่างแกะไม้กับช่างปั้น มาผสมผสานศิลปะสมัยโบราณกับปัจจุบันออกเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบหัตถกรรมร่วมสมัย และความเชื่อบรรพบุรุษของแต่ละบุคคล นำมาปั้นและแกะสลักสร้างสรรคผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่าแก่การบูชาเป็นพลังในด้านจิตใจ เพื่อสร้างสรรครายได้ให้กับชุมชนและครอบครัว กลายเป็นสินค้าที่คนรู้จักอย่างแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะได้สืบสานภูมิปัญญาของ สล่ายอง ให้กับคนรุ่นหลังสืบสานต่อไปในอนาคต

สล่ายอง

จัดเป็นเครื่องหมายผลิตภัณฑ์ OTOP กรมการพัฒนาชุมชนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผลิตภัณฑ์ สีเงิน Classic (อนุรักษ์คุณค่าสูง) เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูง ผลิตได้จำนวนน้อยเพราะขั้นตอนและกระบวนการผลิตยากและซับซ้อน เป็นงานหัตถกรรมประณีตศิลป์ มีเอกลักษณ์ของสินค้าแต่ละชิ้น ต้องใช้ระยะเวลาในการผลิต โดยผลิตสินค้า ในปริมาณไม่มากและผลิเพื่อจำหน่ายให้ลูกค้าเฉพาะกลุ่ม

วัตถุดิบหลัก ในการสร้างผลิตภัณฑ์คือ **“ที่ล้อย”** แหล่งวัตถุดิบได้จากการเลื่อยไม้หรือการตัดไม้แกะสลักเน้นการใช้วัตถุดิบภายในชุมชน และที่ล้อยจากโรงงานเลื่อยไม้ในอำเภอสันกำแพง และอำเภอข้างเคียง เดิมกลุ่มสล่ายอง เคยมีการแกะสลักไม้มาก่อน ได้เล็งเห็นความสำคัญของสัก ซึ่งหายากในปัจจุบันนี้ จึงได้มีความคิดนำวัสดุที่เหลือใช้จากการแกะสลักไม้มาทำผลิตภัณฑ์ โดยมีการจัดตั้งกลุ่มในปี พ.ศ.2547 จากการนำที่ล้อยมาผสมผสาน แล้วนำภูมิปัญญาท้องถิ่น สล่ายแกะไม้กับสล่ายปั้น มาผสมผสานศิลปะสมัยโบราณกับสมัยปัจจุบัน ออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบศิลปะหัตถกรรมร่วมสมัย เพื่อสร้างสรรคผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่าแก่การบูชาเป็นพลังในด้านจิตใจ ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ที่ล้อยได้สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและครอบครัว กลายเป็นสินค้าที่คนรู้จักแพร่หลาย

นายสุทัศน์ ปิงโกก
ผู้ให้ข้อมูล

การสร้างสรรค์ผลงานจากเศษไม้เลื่อย เป็นอีกวิธีหนึ่ง
ที่นำเอาภูมิปัญญาของไทยมาใช้ เป็นการสร้างศิลปะจากสิ่งที่เหลือใช้
แปรเปลี่ยนเป็นศิลปหัตถกรรมที่สวยงาม

จุดเด่นของผลิตภัณฑ์

เป็นศิลปะที่สวยงามต้องอาศัยความชำนาญด้านฝีมือและความประณีตในการทำ

ผลิตจากการกบ้นไม้เลื่อย ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เหมาะสำหรับเป็นของตกแต่งบ้าน เป็นของขวัญ ของที่ระลึก มีน้ำหนักเบา ง่ายต่อการจัดส่ง

ทั้งนี้เทศบาลตำบลบวักค้าง ยังได้รับการยกย่องให้เป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ
รักษาสิ่งแวดล้อม ขบวนการผลิตจากการกบ้นไม้เลื่อยส่งเสริมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลดการเผาไหม้จากสิ่งที่เหลือใช้นำมา
สร้างมูลค่าเป็นสินค้าใหม่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมตราสัญลักษณ์ G-Green ระดับประเทศ
“สลายองได้รับ ระดับดีมาก ได้โล่รางวัล Gเงิน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม”

ขั้นตอนการผลิต

1. ออกแบบผลิตภัณฑ์
2. เตรียมอุปกรณ์ที่จะทำการปั้นขึ้นรูป
3. เตรียมวัตถุดิบไม้เลื่อยผสมกาว
4. ขึ้นโครงร่างแบบที่เราจะทำ
5. ทำการปั้นรูปทรงตามจินตนาการ 3 มิติ
6. ทำการจัดเก็บใส่กล่องบรรจุภัณฑ์

นายสุทัศน์ ปิงโกด
ผู้ให้ข้อมูล

สลำเพชร บ้านจ้างนั๊ก

ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2528 โดย **สลำเพชร วิริยะ** ซึ่งได้รวบรวมเพื่อนฝูง ตลอดจนลูกศิษย์ลูกหา ช่างแกะสลักฝีมือดีและมีความรักในศิลปะการแกะสลัก ไม้แบบล้านนามารวมตัวกันจัดตั้ง กลุ่มแกะสลักขึ้นมา

เมื่อปีพ.ศ.2531 คุณลุงประยูร จรรย์ยาวงค์ (2458) คอลัมน์นิสต์ชื่อดังแห่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในขณะนั้น ได้ให้เกียรติมาเยี่ยมเยือน พร้อมกับตั้งชื่อบ้านว่า “**บ้านจ้างนั๊ก**” อันหมายถึงบ้านที่มีช้าง เยอะแยะมากมาย

บ้านจ้างนั๊ก ได้มีการพัฒนารูปแบบการแกะสลักช้าง จากเดิมที่ช่างแกะจะมีการแกะสลักแบบตายตัว รูปแบบจะซ้ำกัน มาเป็นการแกะสลักช้างที่ดูมีชีวิตชีวา มีท่าทางท่วงทำนองที่เหมือน ช้างจริง ๆ ซึ่งนับเป็นแห่งแรกที่มีการแกะสลักช้าง รูปแบบเหมือนจริง

บ้านจ้างนั๊กยังเป็นที่แรกที่มีการทดลองนำวัสดุใหม่ๆ ที่หาได้ในท้องถิ่นมาทดแทนวัสดุเดิม ที่นับวันมีแต่จะหายากมากขึ้น เช่น มีการนำเอาไม้เท้าเหล็กมาทดแทนไม้สัก ซึ่งประโยชน์เพียงอย่างเดียวของไม้เท้าเหล็ก ในสมัยก่อน คือนำมาทำเป็นเชือกเพลิงเท่านั้น และผลที่ได้จากการนำมาแกะสลักพบว่า ไม้เท้าเหล็กเป็นไม้เนื้อแข็งมากการแกะค่อนข้างยากกว่าไม้สัก แต่ผลงานที่ออกมาจะสวยงาม และสีเป็นธรรมชาติ

นอกจากการทดลองเรื่องของไม้แล้ว ยังมีการนำเอาภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบทอดกันมา มาประยุกต์ใช้ กับงานแกะสลัก นั่นก็คือ นำเอาลูกมะเกลือที่ใช้ในการย้อมผ้า มาย้อมสีไม้ซึ่งก็ให้สีที่เป็นธรรมชาติและ ไม่มีสารพิษตกค้างเป็นอันตราย ต่อมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม

เมื่อปี พ.ศ. 2546 บ้านจ้างนั๊ก ได้รับการบรรจุให้เป็นหนึ่งในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสังกัดเอกชน ยังผลให้เป็นที่รู้จัก กันอย่างแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่มีความสนใจในศิลปะแขนงนี้

นอกจากนี้ หนึ่งในความภาคภูมิใจของสลำบ้านจ้างนั๊กทุกคนคือ การที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำให้ผู้คน ได้เกิดความรัก ห่วงเห่น และ ตระหนักถึงความสำคัญ และปัญหาของช้างไทยในปัจจุบัน และร่วมกันอนุรักษ์ช้างไทยให้อยู่คู่กับคนไทยอีกนานเท่านาน

นายเพชร วิริยะ
ผู้ให้ข้อมูล

พระวิหารแฝด วัดบวkc้าง

ประวัติ ความเป็นมา

พระวิหารแฝด วัดบวkc้าง สร้างในสมัยยุคราชวงศ์มังราย ต่อมาสร้างเพราะภัยสงคราม ต่อมาพระยาภาณุวงศ์ได้ฟื้นฟูบ้านเมือง ชาวยองได้อพยพจากเชียงตุงมาอยู่ โดยเจ้ากรมหม่อมสุริยวงศา เจ้าเมืองยองรุ่นที่ 34 ได้นำไพร่พลมาตั้งอยู่ที่วัดบวkc้าง และได้บูรณวัด ซากวิหารเก่า ได้ต่อหลังคาออกไป สร้างพระนอนทางใต้ ชื่อพระนอนหล้า หรือพระเจ้านอนหล้า ดังนั้นวิหารจึงมีหลังคาเป็นหลังคาแฝด โดยซีกเหนือเป็นวิหารเก่าในสมัยโบราณที่หลงเหลืออยู่ ส่วนซีกใต้เป็นวิหารที่ต่อออกมา มีไว้ให้พระนอนหล้า ซึ่งชาวยองอพยพมา มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นประธานในวิหาร คือ กู๋ดำ มนคกพระพุทธรูปองค์ประสาทที่เป็นของเก่า เป็นซากโบราณตั้งแต่สมัยราชวงศ์มังราย อายุประมาณ 500-600 ปี และ พระนอนหล้าเป็นพระพุทธรูปที่ชาวยองสร้างขึ้นเป็นลักษณะของไทลื้อเมืองยอง อายุประมาณ 200 กว่าปี ท่านที่สนใจสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ของคนยอง โบราณวัตถุต่างๆ ที่น่าสนใจ

พระจิตพล จิตตสวโร
ผู้ให้ข้อมูล

วิหารกลีบหื้อ วัดโป่งช้างคด

ณ วัดโป่งช้างคด ต.บวักค้าง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ คือ **"เงาภาพพระวิหารกลีบด้าน"** โดยปรากฏแสงแปลกประหลาดส่องเข้าในกุฏิในหอนอนอดีตเจ้าอาวาส หลังมรณภาพเมื่อ 3 ปีก่อน ทำให้เกิดภาพกลีบด้าน สร้างความอัศจรรย์ต่อผู้พบเห็น

ประวัติความเป็นมา

โดยพระปิยะพงษ์ สุขมงคลโล รักษาการเจ้าอาวาส เปิดเผยว่า **วัดบ้านโป่งช้างคด** เป็นวัดเก่าแก่ หลายชั่วอายุคน ทั้งนี้ได้เข้าไปในหอนอนเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2555 เวลาประมาณ 15.00 น.เห็นแสงส่องเข้าไปอย่างแปลกประหลาด สังเกตดูก็พบว่าเป็นรูปพระวิหารกลีบด้าน เอาข้างบนเป็นข้างล่าง และมีรูปศีรษะกลีบด้าน คือเอาศีรษะลงข้างล่างด้วย พอเปิดหน้าต่างกว้างประมาณ 2-3 นิ้ว ก็จะมีแสงส่อง แต่ถ้าเปิดหน้าต่างออกกว้าง แสงก็จะเข้าเยอะ หรือเปิดไฟก็จะไม่เห็นแสงดังกล่าวส่องลอดผ่านเข้าไปแต่อย่างใด ซึ่งห้องดังกล่าวก่อนหน้านี้เคยเป็นหอนอนของ พระอธิการอุดร จนุกปญโญ อายุ 65 ปี อดีตเจ้าอาวาส ที่มรณภาพไปประมาณ 3 ปีแล้ว ทางวัดจึงปิดไว้ เพิ่งจะมาเปิดแล้วก็เห็นแสงส่องดังกล่าว ชาวบ้านยังเชื่อว่าเป็นรูปภาพอัศจรรย์ที่พระอุดร อดีตเจ้าอาวาสที่มรณภาพแสดงอภินิหารให้เห็นเพราะเป็นเกจิล้านนาเหมือนกัน

พระ빈จบ ศิริราตรี
ผู้ให้ข้อมูล

ศูนย์เรียนรู้ไทยของ วัดป่าตาล

บ้านป่าตาล ในอดีตเป็นหมู่บ้านร้างมาก่อน มี 2 ตา ยาย ได้มาทำความสะอาดในบริเวณนี้ เห็นว่าในบริเวณนี้มีเจดีย์เก่า เป็นวัดร้างมาก่อน จึงเกิดความเลื่อมใสศรัทธา จึงไปชักชวนผู้คน มาบูรณะวัดนี้ โดยเริ่มสร้างสิ่งแรกนั้นก็คือ พระพุทธรูป โดยปัจจุบัน ก็ปฏิสังขานเป็นพระประธานในวิหาร เรียกว่า **หลวงพ่อกุหลาบ** อายุ 200 กว่าปี และยังมี พระสังหัยองอายุ 400 กว่าปี หลังจากนั้น ก็ตั้งสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ในบริเวณวัดขึ้น จึงเกิดเป็น **วัดป่าตาล** ตามชื่อหมู่บ้าน ในสมัยก่อนนั้นไม่มีต้นตาลเยอะ ชาวบ้านจึงเรียกว่า **"หมู่บ้านป่าตาล"** ซึ่งในปัจจุบันยังคงรักษาประเพณี เอกลักษณ์ วัฒนธรรม ของวิถีชาวยอง

ศูนย์เรียนรู้ไทยของวัดป่าตาล

ปัจจุบันยังคงรักษาประเพณี เอกลักษณ์ วัฒนธรรม ของวิถีชาวยอง โดยเอาภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน มาศึกษาเรียนรู้ เที่ยวชม ซึ่งชาวบ้าน และ ทางวัด ได้ร่วมมือกัน ได้พัฒนาหมู่บ้านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดป่าตาล ได้รับรางวัลต่างๆ ในเชิงการท่องเที่ยว และยังเป็นหมู่บ้านต้นแบบ โดยยังมีการอนุรักษ์ ดังนี้

1. ภาษาพูด ยังพบว่าการพูดภาษายอง ทั้งในวัยรุ่น ไปถึง ผู้สูงอายุ
2. การแต่งกาย มีการรื้อฟื้นขึ้นมา การใส่เสื้อปิด ผ้าซิ่นผ้าลื้อ ตีนเขียว โปกหัว เวลาปฏิบัติงาน วัฒนธรรมต่างๆ รับแขกต่างบ้านต่างเมือง ชาวบ้านจะสวมใส่ชุดไทยของ
3. รื้อฟื้นประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาต่างๆ โดยได้นำเอาภูมิปัญญา จากคนแก่ ผู้สูงอายุ ที่มีความรู้ นำมาเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้ผู้ที่สนใจ ได้มาศึกษาเรียนรู้ ทั้งนักเรียน นักศึกษา จนถึงนักท่องเที่ยว มาทำกิจกรรมเวิร์คช็อป

แหล่งเรียนรู้ วัดป่าตาล

วัดป่าตาล มีแหล่งเรียนรู้ หลายด้านๆ ทั้งด้านธรรมะ ด้านประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาภายในวัดยังมีพิพิธภัณฑ์ชาวยอง แสดงสถาปัตยกรรมบ้านแบบชาวยอง อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในครัวเรือน การเกษตร พิพิธภัณฑ์บีบสา คัมภีร์ใบลานที่หาดูได้ยาก

ในปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ชาวยองได้รวบรวม เครื่องใช้ในอดีต นำมาจัดแสดงเพื่อให้คนรุ่นหลัง ได้มาศึกษาเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ชาวยอง วัดป่าตาล สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2542 ชาวยอง เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงช่วยเหลือ ตั้งแต่บริจาคเงิน ออกแบบบ้าน บริจาคเครื่องมือ เครื่องใช้ของบรรพบุรุษ และส่ว(ช่าง) ชาวยอง ช่วยสร้างบ้าน เป็นความร่วมมือระหว่าง วัด และชุมชน

พระอาจารย์มงคล จิตมงคลโล เกณนำชุมชน (เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน)

ท่านมีความสนใจด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นลูกหลานคนยองในชุมชนป่าตาล บวชเรียนตั้งแต่อายุยังน้อย เป็นที่เคารพศรัทธาของคนในชุมชน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม และธำรงรักษา วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นของชุมชน ท่านเล่าย้อนให้ฟังถึงจุดประสงค์ในการก่อตั้งว่า

“รวบรวมข้าวของเครื่องใช้ของคนยองในอดีตนำมาจัดแสดง
เพื่อให้คนรุ่นหลังได้มาศึกษาเรียนรู้ ข้าวของบางอย่าง ในปัจจุบันไม่ค่อยมีให้เห็นแล้ว
จึงรวบรวมนำมาจัดแสดงที่นี่”

พิพิธภัณฑ์ มีอาคารจัดแสดง 3 หลัง และ 4 ส่วนจัดแสดง ประกอบด้วย

เรือนคนของจำลอง

ดัดแปลงจาก **หลองข้าว** หรือ **ยุ้งข้าว** เพื่อจัดแสดงเสมือนหนึ่งเป็นเรือนอาศัยของคนยอง ใต้ถุนชั้นล่าง จัดแสดงที่ทอผ้า ส่วนชั้นบนจัดแสดง หุ่นสวมเสื้อผ้าหญิงชาวยอง ติดกันเป็นเครื่องปั่นฝ้ายและอัดฝ้าย ส่วนนอกชานด้านข้างจำลองครัวไฟ มีทั้งก้อนเสาเตาไฟ ถ้วยชามหม้อไห กระบุงตะกร้า

ห้องเรียนจำลอง

ประตูด้านหน้า ติดป้ายคำอธิบายประวัติหมู่บ้าน ยองในตำบลบวักค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

อาคารพิพิธภัณฑ์บิณฑบาต

ภายในจัดแสดงตู้พระธรรม **บิณฑบาต** คัมภีร์ใบลานของวัด ซึ่งได้รวบรวมบิณฑบาตใบลาน ที่มีอายุ 80 ปี จนถึง 150 ปี บิณฑบาตส่วนหนึ่งจัดแสดงไว้ในตู้กระจก คล้ายให้เห็นตัวอักษรและเนื้อหาบางส่วน บิณฑบาตส่วนหนึ่งยังถูกมัดและห่อด้วยผ้าห่อคัมภีร์วางจัดแสดงไว้บนชั้นจัดแสดงบิณฑบาตแต่ละผูกมีทำป้ายกะเบียบัน ระบุชื่อคัมภีร์ จำนวนผูก วัสดุ เรื่อง ผู้สร้าง ปีที่สร้าง ซึ่งบิณฑบาต ใบลาน ได้บันทึกเกี่ยวกับ จารัตประเพณี คาทา บกสวด ยันต์ ตำนาน ชาดก เรื่องเล่าต่างๆ ไว้ในบิณฑบาตใบลาน ซึ่งได้บันทึกเป็นตัวเมือง เพื่อให้คนรุ่นใหม่ ได้มาศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับบิณฑบาต ใบลาน

ด้านข้างอาคารพิพิธภัณฑ์บิณฑบาต

ภายในจัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ ที่เป็นของวัดป่าตาลและของที่ชาวบ้านถวายวัด เช่น ถ้วยชามกระเบื้อง ป้านชา กระโถน ปิ่นโต พานเครื่องเงิน ครกไม้ ตะขัง เตาธูปถ่าน ทิวข้าวตำร่นเก่า กระจาด เป็นต้น ด้านหลังอาคารเป็นส่วนจัดแสดงประวัติความเป็นมาของคณยอง มีเนื้อหาและภาพประกอบ โดยมีหัวเรื่องใหญ่ได้แก่ ยองคือใคร ประวัติความเป็นมาของชาวยองในอดีต เมืองยองและวิถีชีวิตคณยองและความเปลี่ยนแปลง และมีภาพถ่ายคณยองที่เมืองยอง ประเทศพม่า

ผู้ให้ข้อมูล : พระอาจารย์มงคล จิตมุงคโล

ภายในศูนย์การเรียนรู้ไทยของวัดป่าตาล

ศูนย์การเรียนรู้ชมรมสมุนไพร มีพ่อหมอเมือง มีนวดดอกเส้น ย่างาง

ซึ่งเป็นการบำบัดอาการเจ็บปวดตามร่างกาย โดยใช้เท้าชุบน้ำยา แล้วไปย่ำลงบนรางที่เผาไฟจนร้อนแดง แล้วจึงไปย่ำบนร่างกายหรืออวัยวะของผู้มารักษา กัวชา พอกตาด้วยสมุนไพร นอกจากจะช่วยรักษาชาวบ้านและยัง เป็นศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาเรื่องสมุนไพรและการแพทย์พื้นบ้านของชุมชนวัดป่าตาล และยังมีหมอเมืองจิตอาสา ที่คอยช่วยเหลือแนะนำการถ่ายทอดภูมิปัญญา

ชมรมผ้าทอพื้นเมือง

ทางวัดสนับสนุนให้แม่บ้านเข้ามาทอผ้าเพื่อหารายได้ ทั้งนี้ศูนย์การเรียนรู้การทอผ้า ได้มีการทอผ้าไทยของ ผ้าชิ้นลายสันกำแพง ผ้าชิ้นทอ ยกดอกสีดากอ ซึ่งที่นี่ได้รวบรวม ผู้สูงอายุที่มีความรู้ในด้านทอผ้า ความชำนาญของผู้หญิงในชุมชน จึงเกิดรวมกลุ่มกันผ้าทอขึ้น เพื่อนำมาเป็นของฝาก ที่ระลึกในชุมชน นอกจากนั้นก็ยังเป็นศูนย์การเรียนรู้ในเรื่องการทอผ้า

ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาการจักสาน

การสานทอข้าวจากใบตอง การทำสรวยดอกไม้ การสานตะกร้าต่าง ๆ การตอกลายผ้า ซึ่งนำผ้ามาต้องลาย นำไปประดับตกแต่งในงานต่างๆ นอกจากนี้ยังมีศูนย์เรียนรู้ต่างๆ ที่ให้ผู้สูงอายุหรือมีที่มั่งคั่ง มาถ่ายทอด เป็นกิจกรรมเวิร์คช็อป ของนักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษา มาศึกษาเรียนรู้

ผู้ให้ข้อมูล : พระอาจารย์มงคล ชิตนุกุล

การนวด ย่ำทางสมุนไพร

นายเสกสรร ใจสัตย์ มีความสนใจที่จะมาทำ จากการเห็น พ่ออยู่ได้รักษาคนไข้โดยการย่ำทาง โดยชาวบ้านเมื่อก่อนมัก จะเรียกหมอเมือง หมอรักษา ว่า พ่อเลี้ยง แต่ปัจจุบันเรียกว่า หมอ พ่อโตขึ้นมาจึงอยากสืบสาน จึงได้พ่อหมอมานพ ที่อยู่ ชมรมสมุนไพรชาวยอง เป็นคนที่ถ่ายทอดวิชาให้

ชมรมสมุนไพรชาวยองวัดป่าตาล

มีการรักษาคนไข้ ด้วยมีย่ำทาง ดอกเสี้ยน จูย่า เช็ดแผล นวด และสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภูมิปัญญา หมอชาวบ้าน มีการถ่ายทอดให้แก่ผู้ที่สนใจที่จะเรียนรู้

ย่ำทาง

เป็นวิธีการบำบัดรักษาโรคภัยไข้เจ็บแบบพื้นบ้านล้านนาอีกประเภทหนึ่ง เป็นการรักษาแบบ ภูมิปัญญาโบราณ สมัยก่อนการแพทย์ยังไม่ก้าวหน้า ส่วนมากใช้สำหรับบำบัด หรือ รักษาอาการเจ็บปวด ตามร่างกาย โดยใช้เท้า ชุบน้ำยา(น้ำโพลหรือน้ำมันงา) แล้วไปย่ำลงบนทางที่เผาไฟจนร้อนแดง แล้วจึงไปย่ำ บนร่างกาย หรืออวัยวะของผู้ป่วย ที่มีอาการเจ็บปวด พร้อมทั้งเสกคาถาอาคมกำกับด้วย ในอดีตหมอเมือง จะใช้เท้าย่ำรักษาส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมทั้งศีรษะด้วย แต่ต่อมามีการปรับเปลี่ยน เป็นใช้มือ หรือ ลูกประคบนวด ในส่วนของศีรษะ แทนส่วนอื่นๆ ร่างกายยังคงใช้เท้าย่ำเหมือนเดิม หมอเมืองที่รักษา ด้วยการย่ำทาง เรียกว่า **หมอย่ำทาง**

คำว่า **“ทาง”** เป็นโลหะเหล็กผสมพวงที่นำไปหล่อเป็นใบงา (พาลโก สำหรับใช้โกนนา ขนาดประมาณ ๘*๖ นิ้ว ปลายแหลม) เนื่องจากทางเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการโกนนา ที่ใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เชื่อกันว่า มีความขลัง และศักดิ์สิทธิ์ เพราะสามารถโกนนา ปลุกข้าวเลี้ยงคนทั้งโลกได้ ด้วยมีความเชื่อว่าสามารถไล่เอาเชื้อโรค โรคภัยคน ช่วยเปิดเป่าออกได้ ทำให้อาการเจ็บป่วยนั้นหายได้ หมอเมืองบางคนเชื่อว่า ความร้อน จากทางจะทะลุทะลวงไปใน ร่างกายผู้ป่วยได้ลึกกว่าการใช้โลหะอย่างอื่น

ผู้ให้ข้อมูล : นายเสกสรร ใจสัตย์ หรือ หมอเสก วัดป่าตาล

การใช้ทางรักษาโรคในอดีต

ย่ำทาง คือการเอาเท้าชุบน้ำยา (น้ำโพลหรือน้ำมันงา) แล้วไปย่ำหรือวางบนทางที่เผาจนร้อนแดงแล้ว ไปย่ำบริเวณร่างกายผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บปวด การรักษาด้วยวิธีนี้ยังมีอยู่ในปัจจุบัน

บี้งาง คือการเป่า หรือการพ่นน้ำยา (น้ำโพลหรือน้ำมันงา) ลงบนทางที่เผาจนร้อนแดง ทำให้ไอน้ำพุ่งไปปะทะกับร่างกายผู้ป่วย บริเวณที่มีอาการเจ็บปวด

จู่ทาง คือการเอาห่อยาสมุนไพรชุบน้ำยา (น้ำโพลหรือน้ำมันงา) มาวางบนทางแล้วเอาไปประคบบริเวณร่างกายผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บปวด

กลุ่มอาการหรือโรคที่สามารถบำบัดรักษาด้วยวิธีการย่ำทาง

กลุ่มอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดข้อ ปวดเอ็นปวดกระดูก กล้ามเนื้อรับ หรือเป็นโรคที่หาสาเหตุไม่เจอ แต่มีอาการปวดอาการชาตามเนื้อตัว บริเวณหลัง เอว สะโพก หรือตามลำกล้ามเนื้อ ในกลุ่มอาการอัมพฤกษ์ อัมพาต ซึ่งเกิดจากราศุลมติดขัด ทำให้เส้นเอ็นกล้ามเนื้อตึงแข็ง ย่ำให้เลือดลมมาปกติ ในสตรีบางรายที่ปวดประจำเดือน และมาไม่ปกติ

ทั้งนี้การรักษาต้องเป็นการรักษาแบบต่อเนื่อง โดยมีการแนะนำให้คนไข้ และญาติคนไข้ บำบัดต่อขณะที่อยู่ที่บ้าน ด้วยการรวมมือกัน ระหว่าง หมอ คนไข้ และญาติคนไข้ จึงจะทำให้การบำบัด การรักษาได้ผลรวดเร็ว

ห้ามย่ำสตรีมีครรภ์ และขณะมีประจำเดือนหรือผู้ที่มีการผ่าตัดร่างกาย
โรคหัวใจ โรคเมะเร็ง โรคปอด โรคหืด และผู้ป่วยที่มีไข้สูง

อุปกรณ์การย่ำทาง

ทาง หรือ ฝาโลก

เตาอังโล่ เพื่อก่อไฟ

น้ำยา ใช้ น้ำมันงา โพล เพชรสังฆาต สมุนไพรที่คล้ายเส้น
ผสมยาดอกเหล้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ผสมน้ำปล่าชนิดหนืด ลดความเหนียว

ถ่านไฟ

เสื่อสำหรับปูนอน

ผ้าสำหรับ
คลุมร่างกายผู้ป่วย

หมอน

ผู้ให้ข้อมูล : นายเสกสรรณ ใจสัตย์ หรือ หมอเสก วัดป่าตาล

วิธีการรักษา

สำหรับขั้นตอนการรักษาและขั้นตอนในการย่านางจอมอย่านางแต่ละคนอาจแตกต่างกันไป และบางคนอาจจะมีกรรมวิธีอย่างอื่นเพิ่มทั้งก่อนและหลังการย่านางก็ได้ แต่โดยทั่วไปสามารถสรุปได้ดังนี้

1. วินิจฉัย และเตรียมขึ้นตั้ง

เมื่อหมอย่านางตรองโรค (วินิจฉัยโรค) แล้วก็เตรียมขึ้นตั้งก่อน ประกอบด้วย

สวดย(กรวย)ใส่หมากและเทียน 1 คู่ จะนวน 18 อัน

สวดยใส่พลู และ เทียน 1 คู่ จำนวน 18 อัน

ข้าวสารและข้าวเปลือกอย่างละ 1 กระถางเล็ก

ผ้าขาว ผ้าแดง อย่างละ 1 ชิ้น

เทียนเล่มเพ็ญ จำนวน 4 คู่

เทียนเล่มบาท จำนวน 4 คู่

หินสีขาว จำนวน 9 ลูก

หมากหัวพลูมัด จำนวน 1 พวง
(ในพลู 6 ใบ เรียงซ้อนกันเป็นแถบ ทั้งหมด 9 แถบแล้วก็นัดกับพวงหมาก)

เงินคำจันครุ ซึ่งผู้ป่วยจะจัดใส่ในพาน

2. เตรียมอุปกรณ์ย่านาง

นำใบยางไปเผาไฟ ที่ตั้งอังไฉ่จนร้อนแดงก่อน (สังเกตจากใบทางด้านล่างจะแดง ด้านบนจะขาวเหมือน) ในระหว่างนั้นเตรียมน้ำยา(น้ำโพหรือน้ำมันงา) ที่ใช้ในการย่านาง และเอาผ้าคลุมร่างกายผู้ป่วย เพื่อกันเปื้อน กันอุจาด และไม่ให้ผู้ป่วยรู้สึกอายนะ

3. ยกขึ้นตั้งอันเชิญครูบาอาจารย์

เมื่อพร้อมแล้ว ยกขึ้นตั้งอันเชิญครูบาอาจารย์ก่อน แล้วก็สวดคาถาดับเปลวไฟ ถอดพิษไฟ คาถาดับพิษไฟ ใส่ยาที่เตรียมไว้ (ใช้น้ำมันงา โพส เพชรสังฆมาข สมุนไพร ที่คล้ายเส้น ผสมยาดอกเหล้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ผสม น้ำเปล่านิดหน่อย ลดความเหนียว) หมอย่านางแต่ละคน จะมีคาถาแตกต่างกันที่ได้รับสืบทอดมา

จากนั้นมนต์คาถา เพื่อสลับ ในขณะที่ทำการย่านาง หมอเมืองต้องมีการทำกรรมคาถา ทั้งมีคาถาถอดพิษไฟ รวมถึงคาถาปิดเป่า สิ่งชั่วร้ายต่างๆ ที่เป็นต้นเหตุโรคภัยไข้เจ็บ

ผู้ให้ข้อมูล : นายเสกสรรณ ใจสัตย์ หรือ หมอเสก วัดป่าตาล

4.เริ่มการรักษา

เมื่อวางร้อนจนแดงแล้ว หมอก็เริ่มการรักษาด้วยการเอาเท้าจุ่มน้ำยา ด้วยใช้ความร้อนจากวางแล้วย่ำบนร่างกายหรืออวัยวะของผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บปวด นวดไปประคบ ตามเส้นต่างหรือบริเวณที่คนไข้มีอาการเจ็บปวด

5.ทำซ้ำ จนกว่าผู้ป่วยจะรู้สึกทุเลา

ทำซ้ำหลายๆ ครั้ง หรืออาจใช้เวลานานพอสมควรหรือจนกว่าผู้ป่วยจะรู้สึกทุเลา จึงปลดขึ้นตั้งเป็นเสร็จพิธี

สมุนไพร ที่ใช้เป็นหลัก น้ำมันงา ไพร(ปูลาย) เป็นสมุนไพรที่ลดในการเจ็บปวดต่างๆ
สุราหรือเหล้า อาจจะมีสมุนไพรอื่นๆร่วมด้วย เช่น เสดดพังพอน กระตูดโกดำ หรือ เสนียด

ผู้ให้ข้อมูล : นายเสกสรรณ ใจสัตย์ หรือ หมอเสก วัดป่าตาล

การตอกเส้น

เป็นการตอกเส้นล้านนา ใช้ไม้ตอก คลายเส้น จากเส้นตึง เส้นยึด จากการงานที่ผิดท่า ทำให้เส้นเคลื่อน สมัยก่อนเวลาไปนา เครื่องมือการเกษตรสมัยก่อนคือ วัว ควาย เวลาไถนาเสร็จ ก็จะนำสัตว์ไปพัก คนก็จะเลี้ยงวัว ควาย โดยการใช้ค้อน ตอกหลักไม้มัดเชือก เพื่อล่าสัตว์ ไม่ให้สัตว์หลุด พอตกเย็นเจ้าของสัตว์ก็จะนำค้อน ตอกหลักไม้ เพื่อคลายให้วัว ควายไป ทานหญ้า จึงมีความเชื่อ เวลาปวดขา จึงนำหลักไม้ มาตอกเพื่อคลายเส้นต่างๆ

วิธีการตอกเส้น

การตอกเส้นมีหลายวิธี หลักๆคือ การตอกตรงเส้น เส้นที่มีปัญหา ช่วยบำบัดในการเคลียร์เส้นในเบื้องต้น ตอกเส้นแล้วต่อย่านาง เป็นการรักษาแบบต่อเนื่อง

สำหรับผู้สนใจในศาสตร์หมอยาเมืองนั้น มีหลายแบบ ทั้งการเชิดแห่ มีความเชื่อว่าอาจจะมีส่วนช่วย ทำให้คนไข้เจ็บปวดได้ โดยใช้เขี้ยวสัตว์ ในการเชิดบดเป่า และใช้น้ำมัน สัมป่อย ในการเชิดแห่ ช่วยบรรเทา และพิธีการบำบัด การสงเคราะห์ การเป่า จุดเทียน ทั้งนี้หมอยาเมือง จะพิจารณาตามขั้นตอน ควรรักษาแบบไหน

ผู้ให้ข้อมูล : นายเสกสรรค์ ใจสัจย์ หรือ หมอยาเสก วัดป่าตาล

ตัวอย่าง ผลิตภัณฑ์ในชมรมสมุนไพรชาวองวัดป่าตาล

ผู้ให้ข้อมูล : นายเสกสรรค์ ใจสัจย์ หรือ หมอเสก วัดป่าตาล

เรือนเงินยูน

หมวกกะไล่

เรือนเงินยูน เป็นเรือนไม้โบราณ เป็นบ้านเก่าโบราณใต้ถุนเดิมตั้งอยู่บ้านสันเหนือ ต่อมาย้ายมาสร้างใหม่ที่บ้านป่าตาล อำเภอสันกำแพง ให้คงไว้รูปแบบเดิมทุกอย่าง แต่ปรับปรุงใหม่ให้เป็นร้านอาหาร มีโต๊ะเก้าอี้เพิ่มเท่านั้น หลังนี้อายุกว่า 80 ปี แต่เดิมในอดีตเป็นเรือนของ **พ่อขุนกำแพงพิสิฐ** ณ ปัจจุบันตกทอดสู่ลูกหลาน รุ่นที่ 4 ของวงศ์ตระกูล ทางลูกหลานได้อนุรักษ์เรือนไม้หลังนี้ ให้เหมือนเดิมมากที่สุด โดยเป็นเรือนทำด้วยไม้ทั้งหลัง ยกพื้นสูง ส่วนด้านบนจัดโชว์ของเก่าแก่ไว้ให้ได้เดินชมเรื่องราวในอดีต

เจ้าของเรือนเงินยูน คือ พ่อขุนกำแพงพิสิฐ โดยลูกๆ หลานๆ และเหลน ได้สืบทอดเจตนาอนุรักษไว้จนมาถึงรุ่นที่ 4 คือตน ซึ่งเป็นรุ่นเหลน ตัวอาคารเป็นไม้ทั้งหลัง ภายในมีภาพประวัติศาสตร์หาชมได้ยาก รวมถึงของเก่าของสะสมให้ชมอีกด้วย

ผู้ให้ข้อมูล : นางสาวจรรยา ปิมปา หรือ พี่หนึ่ง

สามารถผลิตเพลิน กับการแต่งกายชุดประจำ ของทางไทยอง และได้สัมผัสกับการทำหมวกกะโล่ ซึ่งปัจจุบันหาชมได้ยากแล้ว ทางเยือนเงินทุน ได้อนุรักษ์ไว้ เพื่อให้ทุกคนได้รู้จักถึงประวัติความเป็นมา รวมถึงการสาธิตวิธีทำให้ได้เห็น โดยมีนางสาวจรรยา ปิมปาเป็นผู้ให้ข้อมูลและสาธิตในขั้นตอนการทำหมวกกะโล่

นางสาวจรรยา ปิมปา ตนได้เริ่มมาทำหมวกกะโล่ เป็นเวลา 10 ปี โดยมีความสนใจจากการไปเที่ยว แล้วได้เห็นที่อัยท่า ไม่มีที่ไหนทำ หาได้ยาก ไม่มีใครสืบทอด จึงสนใจที่จะเรียนรู้ เพื่อที่จะเผยแพร่ สืบทอด ต่อวิธีการผลิตเหมือนสมัยก่อน

ผู้ให้ข้อมูล : นางสาวจรรยา ปิมปา หรือ พี่นึ่ง

หมวกกะไล

วิธีการผลิต เริ่มจากต้องมีแบบ หรือแม่พิมพ์ เป็นแบบ ทรงกลมศีรษะ มีปีกแข็งโดยรอบ ส่วนโครงสร้างหมวกนั้นเป็นไม้ฉำฉา หรือไม้ก๊อก ใช้กระดาดสา ของดีอีกอย่างหนึ่ง อ.สันกำแพง ห่อหุ้มตัวโครง ให้รอบ แล้วทากับด้วย “น้ำมันโก” ได้จากการนำ “ตะโก” ลูกเล็กๆ ในภาคเหนือ และอีสานมีจำนวนมาก มาตำแล้วบดให้น้ำมันคล้ายยางมะตูม จนเมื่อได้หมวกรูปทรงเรียบร้อยแล้ว จึงนำเข้าห้องอบให้แห้งตามธรรมชาติ โดยใช้ “เตาอังโล่” ให้ความร้อนอยู่ด้านใต้ชั้นหมวก ที่จัดเรียงไว้อย่างเป็นระเบียบ จึงเป็นที่มาของชื่อ “หมวกกะไล” เมื่อแห้งได้ที่ จึงนำออกมาเจาะรู “ตาโก” และ สายรัดใต้คางสำหรับรูที่เจาะไว้ เพื่อจะช่วยระบายอากาศ และความร้อนด้านใต้หมวก ส่วนสีแล้วแต่จะสั่งทำ ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่

ราคาขาย หมวกกะไล ราคา 390 บาท

จุดเด่นของหมวกกะไล

อยู่ที่ใช้วัสดุกระดาดสา คัดแบบหนาพิเศษ หมวกกะไลที่ได้จะมีความแข็งแรง สามารถกันแดด และฝนได้

วัสดุที่ใช้ในการทำหมวกกะไล

1. พิมพ์หมวกกะไล ทำมาจากปูนซีเมนต์
2. กระดาดสา
3. น้ำมัน
4. ด้าย

ขั้นตอนการผลิตหมวกกะไล

ขั้นตอนที่ 1

เริ่มด้วยนำกระดาดสา มาแปะตรงกลาง อีกกระดาดสาให้เป็นสามเหลี่ยม

ผู้ให้ข้อมูล : นางสาวจาริยา ปิมปา หรือ พี่หนึ่ง

ขั้นตอนที่ 2

นำกระดาษสามเหลี่ยมที่ฉีกไว้ นำมาขมุงทวน ซึ่งต่อหมวก 1 ใบ ต้องใช้กระดาษแผ่นใหญ่ 20 แผ่น ฉีกเป็นใบเล็ก ค่อยๆ วางทาบไปที่แม่พิมพ์หมวก แล้วลูบด้วยทวน เรียงต่อกันทีละใบไปเรื่อยๆ ทั้งหมดสองรอบ รอบละ 16-18 แผ่น

ขั้นตอนที่ 3

ลูบให้เรียบ
หลักจากนั้น
แปะเชือกรอบๆ

ขั้นตอนที่ 4

นำกระดาษสามมาแปะรอบๆ
16-18 แผ่น เรียงต่อกัน
ทีละใบไปเรื่อยๆ รอบๆหมวก
หลังจากนั้น แกะออกจากพิมพ์

ขั้นตอนที่ 5

นำไปตากแดด 2-3 วัน เมื่อแห้งแล้ว
นำกระดาษทรายมาขัดให้เรียบ ทากาวอีกรอบ

ขั้นตอนที่ 6

นำสีมาทา เมื่อแห้งนำมาเก็บรายละเอียดต่างๆ
เช่น เจาะตาไก่ ตัดเชือก ทาแล็กเกอร์เคลือบ
แล้วปล่อยให้แห้ง

แม้ว่า ขั้นตอนการผลิตจะดูเรียบง่าย แต่เจ้าของผลงาน บอกว่า ไม่ได้ง่ายอย่างที่คิด เพราะการเรียง กระดาษให้ได้ระดับเสมอกัน เพื่อให้หมวกมีรูปทรงสวยงาม ต้องใช้ความอดทน ต้องใช้ความชำนาญ มิฉะนั้น จะเกิดเป็นเส้นคลื่นบนผิวหมวก

ผู้ให้ข้อมูล : นางสาวจาริยา ปิมปา หรือ พี่หนึ่ง

ผ้าชั้นไทยของ บวกก้าง

ชมรมผ้าทอพื้นเมืองวัดป่าตาล สนับสนุนให้แม่บ้านเข้ามา
ทอผ้าเพื่อหารายได้ ทั้งนี้ศูนย์การเรียนรู้การทอผ้า โดยมีการ
ทอผ้าไทยของ ผ้าชั้นลายสันกำแพง ผ้าชั้นทอ ยกดอกสีตากอ
ผ้าชั้นลายดี 4 เป้ หรือผ้าทอ 4 ตะขอ เป็นผ้าทอของคนยอง

ผ้าฝ้ายที่ใช้คือ **ผ้าฝ้ายไหมประดิษฐ์**
ซึ่งมีจุดเด่นคือ สีสันสดใสไม่ตก ไม่หด ไม่ยืด

ปัจจุบันผ้าฝ้ายทอมือถูกนำมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องใช้อื่นๆ เช่น ผ้าปูโต๊ะ ในบ้าน ผ้าขาวม้า และเสื้อผ้า
เครื่องแต่งกาย รวมถึงผ้าผืนที่ขายยกพับที่ผลิตตามออเดอร์ ซึ่งก็ได้รวบรวม ผู้สูงอายุที่มีความรู้ในด้านทอผ้า
ความชำนาญของคนในชุมชน จึงเกิดรวมกลุ่มกัน ผ้าทอขึ้น เพื่อนำมาเป็นของฝาก ที่ระลึกในชุมชน นอกจากนั้น
ก็ยังเป็นศูนย์การเรียนรู้ในเรื่องการทอผ้า

ผู้ให้ข้อมูล : นางศศิณัดดา วงศ์วุฒิ

ขั้นตอนการผลิต

นำฝ้ายมาอัด หรือหนีบเอาฝ้ายแยกจากเมล็ด

ปลดฝ้าย หรือการนำฝ้ายที่แยกเมล็ดแล้ว มาตีให้ฟู

กรีดฝ้าย หรือการนำมาปั่นให้เป็นก้อนกลมยาว

เป็ฝ้าย หรือการนำมาปั่นเป็นเส้นด้ายสำหรับทอ แล้วทำฝ้ายให้เป็นใจ

ย้อมสีธรรมชาติ และนำด้ายที่ผ่านขั้นตอนการย้อมสีแล้วไปใส่ในเครื่องมือจัก
เพื่อทำให้ด้ายมีความตึงเรียบเสมอกัน

ขึ้นทูก คือการพันด้ายเข้ากับไม้

สืบทูก คือการต่อเส้นด้ายเข้ากับเครื่องมือทอผ้า แล้วปั่นหลอด หรือนำด้ายใส่กระสวย

เข้าสู่ขั้นตอนการทอผ้า เพื่อนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ
หรือขายผ้าเป็นพับ และขายยกม้วน

ผู้ให้ข้อมูล : นางศศินัดดา วงศ์วุฒ

การเลี้ยงไส้เดือน

นางสุพัตรา อิก้าเหน็ด เดิมมีอาชีพ รับจ้างเย็บผ้า ได้มีความคิดที่จะหันมาทดลอง เลี้ยงไส้เดือน เพื่อที่จะผลิตปุ๋ย ลดต้นทุนการปลูกต้นไม้ นำมาทดแทนปุ๋ยเคมี โดยทดลองการเลี้ยงไส้เดือน จากประมาณ 1-2 กิโล หลังจากนั้นมีการขยายไส้เดือนออกมา โดยไม่ต้องใช้ขั้นตอนที่เยอะ จึงเล็งเห็นว่า ปุ๋ยจากมูลไส้เดือน ช่วยลดต้นทุนในการปลูกผักปลูกต้นไม้ และสามารถสร้างรายได้ เพิ่มช่องทางรายได้

ประโยชน์ของการเลี้ยงไส้เดือน

ช่วยลดต้นทุนในการผลิตปุ๋ย

ลดการใช้สารเคมีในปุ๋ย

ไส้เดือนมีโปรตีนและกรดอะมิโนที่จำเป็นในการเป็นอาหารให้สัตว์ได้

การเพาะเลี้ยงไส้เดือน

นำขี้วัวจากฟาร์มวัวนม ที่ไม่ใส่โซดาไฟ นำขี้วัวมาแช่น้ำ ทุกวันจะมีการเติมน้ำนำมาแช่ขี้วัวทุกวัน และปล่อยให้น้ำแช่ขี้วัวออกทุกวัน ตอนเช้าและตอนเย็น โดยใช้ระยะเวลาในการหมักไว้ 3 วัน

เอาตัวไส้เดือน พันธุ์ AF 1 กิโล ต่อ 3 กระละมัง 15-20 วัน ถึงจะเปลี่ยนที่อยู่

การขยายพันธุ์ไส้เดือนนั้น จาก 1 กระละมัง ต่อ 2 กระละมัง ไส้เดือนนั้นมีการขยายพันธุ์ที่รวดเร็ว จาก 2 กิโลนั้นสามารถแบ่งขยายพันธุ์ โดยการใส่ไส้เดือน 2 จัด ต่อ 1 กระละมัง

หลังจากอายุของไส้เดือนเกิน 5-6 เดือนจึงสามารถนำตัวไส้เดือนขายได้

ผู้ให้ข้อมูล : นางสุพัตรา อิก้าเหน็ด

ข้อควรระวังในการเลี้ยงไส้เดือน

1. ในฤดูร้อน ตัวไส้เดือนอาจจะหนี เนื่องจากอากาศร้อน ให้ใช้น้ำยาล้างจานปาดตรงขอบกะละมังเพื่อกันไม่ให้ตัวไส้เดือนนี้
2. ต้องคอยรดน้ำให้ไส้เดือนในทุกๆวัน เพื่อเพิ่มความชื้นในดินให้แกไส้เดือน ไม่ให้อุณหภูมิในดินไม่ร้อนจนเกินไป อาจจะทำให้ไส้เดือนหนีได้

การทำหมักมูลไส้เดือน

1. นำมูลไส้เดือนมาใส่ใน ถัง 200 ลิตร เติมน้ำตาล
2. นำน้ำมาเติมเพิ่มเพื่อให้เกิดออกซิเจน
3. นำผ้าขาวบางมากรองเพื่อเอาน้ำหมักมูลไส้เดือน

รายได้

ตัวไส้เดือน

ปุ๋ย

น้ำหมักมูลไส้เดือน

จิ้งจิว

มูลไส้เดือน

แบ่งขาย 200-300 บาท

1 ตัน 10,000 บาท

1 ลิตร ประมาณ 20 บาท

กระสอบละ 20 บาท

ราคาส่ง 8 บาท

ราคาปลีก ถุง 3 กิโล 25 บาท

*ต่อเดือนประมาณ 2-3 ตัน ตันละ 10000 บาท

ชุดทดลอง 400 บาท (ชุดกะละมัง 3 ชุด ตัวไส้เดือน 1 กิโล ชุดเวกดังหรือจิ้งจิว)

ผู้ให้ข้อมูล : นางสาวพิศรา อิกำเหน็ด

เส้นทางท่องเที่ยว

ตำบลบวกค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

โครงการวิจัย Digital Storytelling
ยกระดับอัตลักษณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบวกค้ำ
บนพื้นฐานชีวิตวิถีใหม่ผ่านพลังนวัตกรรมชุมชนนักร้อง

คณะผู้วิจัย

ดร.ชนธส ไชยสุต

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

อาจารย์วรพล วัฒนเหลื่องอรุณ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

อาจารย์กริช สอังกอง

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ร่วมกับชุมชนตำบลบวกค้ำ และเทศบาลตำบลบวกค้ำ
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

แหล่งทุนวิจัย ทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
งบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ประเภททุนสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

